

Jáchym
★
**Topol
Kloktat
dehet**

TORST

Jáchym Topol

Kloktat dehet

© Jáchym Topol, 2017

Illustrations © Juraj Horváth, 2017

© Torst, 2017

ISBN 978-80-7215-674-0

Domov Domov

1. Říkaly mi Ilja

Říkaly mi Ilja, všechny sestry, pěstounky a ochránkyně naše, tehdy v Siřemi, protože jako malé dítě jsem na lidi volal: iá, iá, a protože iá je české slovo pro osla, říkaly mi Ilja.

Křičel jsem a volal lidi od chvíle, kdy se hlasy a tváře sester v domově Domově začaly vylupovat z bdění a snů o Zemi stínů.

Zem stínů bylo moje první dětství. Někdy jsem se do něj dostával. Než přišly sestry, bydlel jsem v kuchyni.

V domově Domově jsem v modlící se boží atmosféře rychle vyspíval a mluvil dobře česky. To Vopičák nemluvil vůbec.

Sestry mi říkaly Ilja dávno předtím, než jim začaly rupat nervy.

Když jsem byl malý, říkávaly mi dokonce Ilja, náš trpělivý oslík. Líbilo se jim, že se obětavě tahám s bráškou a nedám na něj dopustit, jak říkaly.

Vopičák i já jsme po kuchyni rostlí v domově Domově, protože vlastní rodiče se na nás vybodli, vysrali, vykašlali docela. To je tu časté.

Nás prý rodiče nechali v dopravním prostředku, když prchali z české země.

Nedívím se, že nechtěli Vopičáka. Proč si nenechali mě, nechápu.

O vlastních rodičích měl v domově Domově kdekdo nejružnější představy.

Jistota byla jen v tom jejich zmizení.

V Siřemi, v Domově pro chlapce, jak říkávaly sestra Leontýna, Albrechta, Eulálie, Zdislava, Dolores i Emiliána, nebo v kolonii sígrů, jak říkával velitel Vyžlata, jsme žili pohromadě a pospolu, chlapci z nejružnějších národů i Češi jako třeba Dýha nebo Karel.

Proti svrabu a proti všim nás sestry drhly dehtovým mýdlem.

Dehtová voda, šedivá špinou nás chlapců, stříkala na černá

roucha a bílé čepečky sester. Mytím čerená, pohybující se bublinková pěna vypadala jak drobné krajky na prádle sestry Dolores. Právě sestra Dolores se nad námi často nahýbala s kartáčem. Dřela nás tak usilovně, že se její roucho promáčelo. V okolí necek bylo z páry vedro. Na čele sestry Dolores vyvstávaly drobné krůpěje potu a padaly k nám do necek. Vedro někdy tísnilo sestru Dolores tak, že poodhalila ramena v rouše. V neckách jsme sedávali po dvou, po třech. Sestra Dolores nevěděla, že vidíme její krajky. Nevěděla, že v krajkách vidíme její prsa. Krajky měly sestry zakázané jako my cigára.

Dehtového mýdla měly sestry spoustu. V komoře sestry Albrechty bylo naskládáno v bednách. Dehtové mydliny zabíjely vši v našich vlasech.

Vši mezi námi bylo požehnané množství. Za hromádku pochytaných, pobitých, z pokousané kůže vyštípaných vešek jsme dostávali karamelu. Karamela v puse sládlá sladkostí světa. Sladkost zůstávala v puse i chvíli po polknutí.

Mrtvé vešky jsme schraňovali v krabičkách od sirek. Někdy jsme udělali partu a plnili krabičky pohromadě. Pak jsme se dělili. Karamelu na kuchyňském stole sekala sestra Albrechta tou nejostřejší kudlou na chleba, jen to svištělo.

Sestra Albrechta byla sestra jako ostatní a nebyla úplně jako ostatní. Milovala Panenku i Čechii, to je možný.

I ti nejmenší dlouhokošíláci, který ulovili akorát jednu vešku, si mohli karamely líznout. Některý dolezali, třeba s malejma mouchama, pavoučkama, muškama, všim, co nahrábli, co před nima neuteklo. Někdy jsme jim líznout dali.

Krabičky od sirek plné vši jsme kradli jeden druhému. Kdo byl při krádeži přistižen, dostal pravítkem přes ruku. Bolelo to, ale byl to mírný trest.

Kdo lhal, že nekradl, kloktal vodu s mýdlem. Vznikaly z toho bubliny, ale bylo lepší nenechat se chytit.

Vodu s dehtem jsme museli kloktat také kvůli jiným lžím.

Dehtová voda popálila krk. Na cestě krkem i nosem se i malinká bublina měnila v obrovskou škrábavou a bolestiplnou bublinu. Utrpení lháře cestou bubliny rostlo. Lhář cítil pálení v krku, i jen když chtěl lhát. Takovéhle utrpení si každý rozmyslel.

V jídelně třídě našeho domova Domova byla malba s Ježíšem. Když jsem byl malý, byl to pro mě dlouhovlasý svatý Čech se svou pannou matkou. Pak jsem rozum bral a domníval se, že je to portrét mých a Vopičákových rodičů. Byl to špatný rozum, byl to nesmysl, propadl jsem mu při modlitbě Otče náš!

Nesmysl mi v hlavě uvízl, protože sestry Dolores, Eulálie, Zdislava, Leontýna, Emiliána i Albrechta nás učily, že jsme dítka boží. Nebylo to tak a sestry na své lži doplatily. Nebyli jsme dítka boží, byli jsme svoloč, parchanti, psychopati, synové kurev a cizinců. Ježíše později nahradil Fedotkin.

Já na tom byl dobře. Jak rychle jsem rostl, tak rychle jsem se pohyboval i mluvil, potom co jsme s Vopičákem dorazili.

Já a Vopičák jsme z jednoho vrhu.

Vždycky mi to přišlo hrozný, ale jsme narozeni jedněmi a těmi samými vlastními rodiči. Také proto nám sestry vždycky zdůrazňovaly, že svět je údolí trnité a život bolestivá stezka. Tak se to dá klidopíďo celý nazvat.

Vopičák se válel v postýlce, a pokud chodící cvičení, která s ním prováděla sestra Leontýna a Albrechta, nebo také Eulálie se Zdislavou a někdy také Dolores s Emiliánou, nesla dobré ovoce, tak Vopičák chodil po chodbách domova, když ho sestry držely. Nejradši byl Vopičák s Hankou. Já taky.

Většinou se ale Vopičák jen válel.

Někdy jsem si k němu lehnul. Hned kníkal radostí, smál se na mě celým obličejem. Smál jsem se na něj jak do zrcadla. Nemluvil ale.

Hanka za mnou a za Vopičákem mohla chodit. Vlasy jí litaly, když skákala po schodech Domova. Sestry rády viděly, že o Vopičáka pečuje. Samy měly plné ruce práce se zdravými chlapci.

Hančina matka, pani Kropková, v domově Domově uklízela. Hanku měla k ruce. To pak velitel Vyžlata zatrh, tohleto. Hance voněly vlasy, nebyla cítit domovem Domovem. Já jsem se s Hankou sblížil. Při tulení v posteli to ani jinak nešlo. Hance se Vopičák vůbec neošklivil. Napadalo mě, že má doma na krku taky takovýhle bratry. Cítil jsem k ní lásku, ale bylo to k ničemu.

Sířem byla naším domovem, byli jsme dvě patra hochů, usmrkanců dlouhokošiláčů a těch starších v trenýrkách. Potřebovali jsme pádnou ruku, dostatek tepla a jídla a naučit se češtině, jak říkalo šest sester.

Byli jsme svoloč a potrebovali jsme tvrdou školu, aby z nás byli chlapi, říkal velitel Vyžlata.

My byli odevšad.

Když dorazil někdo nový, především k dlouhokošiláčům, ti starší ho hned prohlídli a ohodnotili a bakelit se držel bakelitů, čínák čínáků, Češi šli k Dýhovi, a když přivezli někoho, kdo byl odnikud a nemluvil česky, jen nějakou hatmatilkou, tak chvíli posedával sám v rohu a bulel, než si ho vzaly sestry do práce a naučily ho česky a stal se božím dítětem a dostával oblečení z darů českých dětí, chodil s námi do kostela, jedl, kradl vši, vyspíval.

Každé dítě boží, kdokoli dorazil, ať už to byl dlouhokošiláč nebo hoch již zralý pro trenýrky, dostal od starších ihned trochu do držky, aby věděl, že je v domově Domově.

Nad dvěma patry s ložnicemi byla stará patra, zamčená, a pod námi byl sklep a na dně sklepa voda.

Já se nikdy nedostal na samotku ve sklepě. Tam šli hoši za trest nebo aby vychladli, jak říkala sestra Leontýna, protože tu a tam se někdo z trenýrkářů zbláznil a dostal svoje vzteky a třasy, my jsme byli psychopati.

My byli český domov pro cizí děti, pro zanedbané děti, zlé děti – chlapce, pro chlapce od cizích státních příslušníků, kteří se na chlapce vysrali, umřeli mu, byli v base nebo zmizeli. Proto

mezi námi bylo tolik míšenců, bakelitů a číňáků, já nebyl bakelit, ale nebyl jsem ani číňák, ani Vopičák ne.

Někteří hoši mluvili nesrozumitelně po svém, i když jim to sestry zakázaly. Na to byla mýdlová voda. Cizí jazyky z hrdel hochů mizely v bublinách bolesti a hoši se plnili českým jazykem. Maličký dlouhokošiláci přišli do Domova mluvili mnoha jazyky, byly to jazyky pronárodů, to by byla obrovská hromada slabikářů, takovou by nikdo neměl, říkal jsem si. Ale i ten nejmenší dlouhokošilák mluvil česky za pár týdnů, po pár božích nedělích, protože musel.

Když dorazili, tak stejně žvatlali pár svých slov mezi bulením, byly to malé děti. Nejdřív se naučily modlitbičku a pozdravit a poděkovat a pak už to šlo.

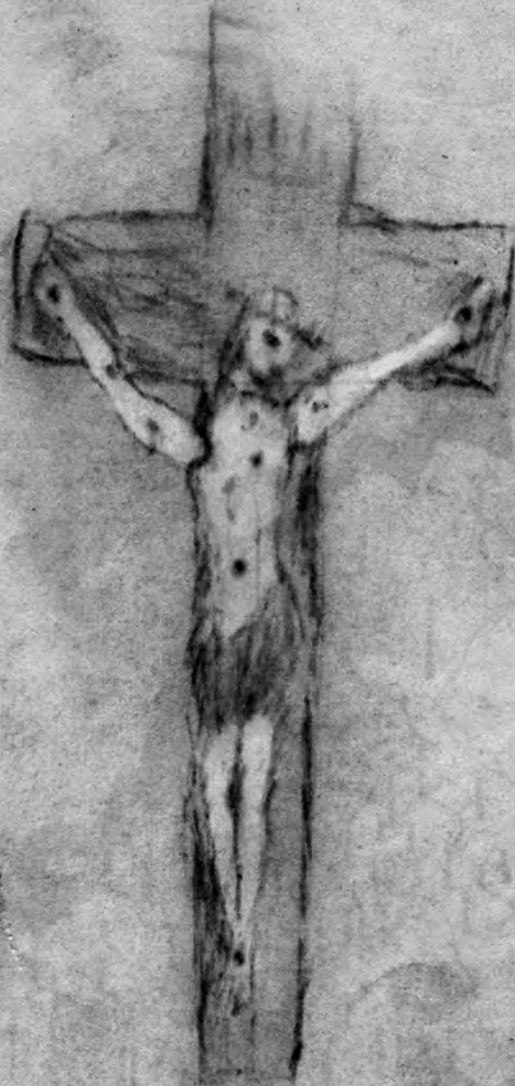
Jen někdy, po večerce, když hoši spali a bylo zakázáno mluvit, zněla v ložnici spousta jazyků, ti nejmenší mluvili ze spaní a křičeli ze spaní a buleli ze spaní, a to pak musela hned přiběhnout některá ze sester, ta která měla službu, protože jak začal ze spaní mluvit nebo kňučet jeden dlouhokošilák, tak začal i druhý, oni se potmě báli, a když začali ječet všichni, tak je nešlo utišit, když už se vzbudili. A proto sestra, která měla službu, přiběhla ihned při prvních náznacích neklidu, při prvním řvaní a brekotu, a těšila dlouhokošiláče: No tak, no tak, nebo: Šššš, už spi... a sestra Eulálie někdy zpívala tichým uklidňujícím hlasem: Hajej, muj andílku... A v noci sestry za jazyky netrestaly, to až ráno, a nejvíc musely trestat bakelity, protože bakeliti mají svou vlastní řeč, domlouvaj se, aby jim nikdo nerozuměl. A zvláště nás pak sestry trestaly za slova: srát, prdel, hovno a tak. A kdo takhle mluvil, mohl být sestrou Albrechtou odveden na samotku a spát s krysama ve sklepe. Já si jednou spletl slova číňák a čurák a dostal jsem od sestry Leontýny rákoskou, ale to jsem byl ještě hodně malý. Já mluvil jen česky, a nikdy, vůbec nikdy sestry netrestaly Vopičáka, to by bylo zbytečný.

Vopičákova postel se sítí byla v rohu a já dbal, aby jeho nejbližšími sousedy byli klidní dlouhokošiláci, a stanovil jsem nábožné pěvce Šklíbu a Martina. Museli snést, když Vopičák kníkal, a museli vynášet jeho nočník a taky ho utírat, zadek i sliny a smrký z ksichtu. Jednou provždy jsem zarazil všechny posměšky na Vopičáka a vyučil Šklíbu i Martina, aby si dali pozor. Já byl malej, ale v ložnici dlouhokošiláků jsem byl největší, a přesto jsem nemusel nahoru. Hoši ve vyšším patře si honili péra, to mě nezajímalo, nahoru jsem nechtěl, vždyť bych byl bez Vopičáka, kdo by se o něj staral?

Dlouhokošiláky jsem vyučil i jak Vopičáka konejšit, když se bojí, když řve. Oni byli secvičení ze zpívání, a tak jim to šlo. Protože já někdy neměl čas, třeba mi sestra Leontýna nařídila, abych utřel prach v její pracovně... a to jsem směl dělat jen já! V pracovně sestry Leontýny jsem někdy po úklidu zůstal sám a poklekal jsem na klekátko pod křížem, klekátko bolelo do kolen a byla to dobrá divná bolest. A tak dlouho jsem se na těch bolavých kolenou kolébal dozadu a dopředu, až mě začala napadat Zem stínů, nikam jinam jsem se na klekátko nedostal. A pak jsem šel dolů a vlezl si k Vopičákovi. Nikdo z dlouhokošiláků nás nerušil, nesměli. A trenýrkáři nesměli do naší ložnice, to sestry rozhodly. K Vopičákovi mohly jen sestry, já anebo Hanka. Hanka ale hodně času trávila ve vsi u své matky. Ostatním se Vopičák hnusil.

Myslím, že kvůli Hance jsem opustil Zemi stínů. Samy sestry žasly, jak dlouho v Zemi stínů dokážu pobývat. Ani jsem nevěděl, kolik a jakých chlapců kolem mne domovem Domovem na své cestě životem prošlo. Když jsem byl v Zemi stínů, sestry mě krmily, protože jsem měl otevřenou pusou. Někdy mě ze Země stínů bolela hlava a slyšel jsem rachot a hučení ještě dlouho poté, co jsem ji opustil.

Tulení s Hankou bylo lepší než Zem stínů. Tulení s Hankou bylo nejkrásnější v životě. Hoši byli třeba zcela zaujati vyučová-

ním, ale já jsem mohl být u Vopičáka. Přišla Hanka. Vlezla si ke mně do postele, a když byl Vopičák zticha, leželi jsme tam, tulili se a poslouchali, co říká ten druhý. Vopičákovi se líbilo, když jsme byli spolu. Čechie nemohla být krásnější než Hanka. Jednou mě Hanka popadla dole a říkala: Ty to máš jen na čurání. Ale smála se, měla radost. Anebo říkala: Ty si nic nedovoluješ, a tak ti dovolím... tohle. A tohle! Nejradši bych bydlel jen s Hankou. Ale to bylo nemožný.

Sestra Albrechta byla sestra jako ostatní, ale byla taky Siřemanka. Když domov ještě nebyl Domovem, ale jen kuchyní domu šlachty, měla v kuchyni na krku mě a ještě měla plné ruce práce s Vopičákem.

Když domov ještě nebyl Domovem, tak za sestrou Albrechtou začaly nákladačky z ústředí lifrovat postele a smetáky a přístroje v krabicích a nesčetně chlapeckých tepláků a teplákových bund a jídelní tácy a prostěradla v bednách a hromady mýdla v bednách. Teprve pak do Siřemi přišly sestry. Přišly se svými písněmi a nábožnými kříži pod komandem sestry Leontýny, která pak měla na povel celý domov Domov. Sestry přišly z kláštera, který jim zabrali komunisti. To komunisti je vytrhli z modliteb a poručili jim starat se o sígry, debily, zmetky a zlé chlapce bez vlastních rodičů. Sestry se o nás staraly, dokud jim to komunisti nezatrhli.

Nevím, odkdy jsem v Siřemi. V paměti slyším skřípot sněhu, vím, že mě pan Cimbura nese do kuchyně sestry Albrechty. Předtím jsem byl v Zemi stínů, kde byl rachot a hluk a mý lidi.

Sestra Albrechta a pan Cimbura spolu žili jako muž a žena. To jim pak sestra Leontýna zatrhla. Sestře Albrechtě se Vopičák nehnušil. Její vlastní děti se koncem války zatoulaly v koncentračním táboře a domů se nevrátily. Napadlo mě, že pokud její děti vypadaly jak Vopičák, tak že může být jen ráda. Pravda je, že vřeštící a pokaďeň Vopičák sestře Albrechtě nevadil. Panu Cimburovi jo. Tomu jsem vadil i já. Pohádky, aby Vopičák usnul,